

Використані джерела

1. Аввакумова, І. О. Інтерв'ю з директором Харківської спеціалізованої музично-театральної бібліотеки ім. К. С. Станіславського І. О. Аввакумовою [Електронний ресурс] / ведуча О. Кравець // Харьков online : телепередача. – Режим доступу : http://youtu.be/G_9DA4mCT38.

2. Вострікова, М. С. Інтерв'ю з методистом Харківської спеціалізованої музично-театральної бібліотеки ім. К. С. Станіславського М. С. Востріковою [Електронний ресурс] / ведуча С. Мареніч // Новини : канал ОТБ. – Режим доступу : <http://youtu.be/XbxrTRdRyc0>.

БІБЛІОТЕКА НАЦІОНАЛЬНОГО ЮРИДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ УКРАЇНИ ім. ЯРОСЛАВА МУДРОГО У СУЧАСНОМУ МЕДІА-ПРОСТОРИ

Пасмор Надія Петрівна,

директор наукової бібліотеки Національного
юридичного університету України ім. Ярослава Мудрого,
канд. пед. наук, Україна, Харків,

Самофал Ольга Іванівна,

зав. відділом наукової бібліотеки
Національного юридичного університету
України ім. Ярослава Мудрого, Україна, Харків,
e-mail: jur_libr@mail.ru

***Анотація.** Розглядаються окремі питання щодо місця бібліотеки вишу в сучасному медіа-просторі. Представлено досвід наукової бібліотеки Національного юридичного університету України ім. Ярослава Мудрого зі створення веб-ресурсів з правознавства: електронного архіву-репозитарію, іміджевої електронної колекції рідкісних видань, електронних персональних бібліографічних покажчиків відомих учених – представників харківської правової школи.*

***Ключові слова:** медіа-простір, відкритий доступ, веб-сайти бібліотек, електронні каталоги, електронні архіви-репозитарії, електронні колекції рідкісних видань, електронні персональні бібліографічні покажчики.*

У глобальному світі засоби масової комунікації (ЗМК) є активним учасником формування соціального простору. Вони служать не тільки способом передачі важливої інформації, а й своєрідним механізмом

формування особливої реальності, яка створює картину світу сучасної людини, її мислення, впливає на її світогляд, сприйняття навколишнього середовища. Цей феномен, який виникає в результаті взаємодії ЗМК і користувачів, що здатен пронизувати час та простір, визначається як медіа-простір [1]. Отже, медіа-простір можна розглядати як вищу форму розвитку соціальних комунікацій у суспільстві [4, с. 193].

Нині мультимедіа та численні електронні ресурси акумулюють величезний інформаційний масив і характеризують сучасну фазу еволюції медіа-простору. У соціумі, коли відбувається перехід від інформаційного суспільства до суспільства знань, актуалізується питання якнайшвидшого створення мережевого розподіленого середовища для забезпечення доступу до ресурсів бібліотек, архівів, музеїв та інших інформаційних систем, зокрема, сфери науки та освіти. Досвід інформаційної діяльності підтверджує, що саме бібліотечним установам належить ініціатива у вирішенні цих проблем.

Наприклад, інформаційний портал та веб-сайт наукової бібліотеки Національного юридичного університету України ім. Ярослава Мудрого (<http://library.nulau.edu.ua>) є важливою складовою освітнього контенту мережі Інтернет, інтерактивною формою представлення галузевої інформації у просторі вузу. До того ж їх перевага у тому, що вони включають власні та передплачені електронні ресурси для освіти і науки [2].

Базовою основою інформаційного середовища університету є електронний каталог (ЕК). Він містить близько 500000 бібліографічних записів книг, статей, збірників наукових праць, рідкісних видань, дисертацій, авторефератів, електронних документів тощо. На контентуальному рівні ЕК дозволяє користувачеві знайти майже всю потрібну інформацію щодо забезпечення літературою окремих навчальних дисциплін, допомагає здійснювати багатоаспектний інформаційний пошук. Відкритість і доступність ЕК, електронних освітньо-наукових ресурсів в інтернет-просторі дає можливість користувачам працювати з інформаційним контентом цілодобово та за необхідності замовляти книги дистанційно. ЕК бібліотеки університету став переможцем Всеукраїнського конкурсу електронних каталогів на сайтах бібліотек України 2013 р. у номінації «Кращий електронний каталог на сайті бібліотеки

навчального закладу» та посів перше місце у ТОП-10 електронних каталогів на сайтах бібліотек України за рейтингом в абсолютному заліку [3].

Особливу роль у створенні і розвитку публічного доступу до Інтернету відіграють e-Library, Knowledge Centers та офіційні інституційні репозитарії. Електронні наукові архіви-репозитарії забезпечують можливості вільного публікування результатів наукової творчості викладачів, співробітників та студентів [5].

Репозитарій наукової бібліотеки Національного юридичного університету України ім. Ярослава Мудрого eNULAUIR (<http://dspace.nulau.edu.ua>) створено у 2012 р. з метою інтеграції науково-освітніх ресурсів у світовий інформаційний простір, популяризації та актуалізації досліджень з проблем правознавства шляхом представлення наукової продукції університету в глобальній мережі. Тематичний склад репозитарію визначений відповідно до наукових і навчальних процесів університету без хронологічних обмежень. Структурно-функціонально репозитарій сформовано як універсальне за змістом електронне наукове зібрання праць учених університету, що включає такі розділи та колекції: «Наукові видання» (збірники наукових праць, матеріали конференцій, колективні монографії, періодичні видання), «Праці вчених кафедр та інститутів» (монографії, наукові статті, тези та доповіді), «Праці співробітників бібліотеки» (бібліографічні видання, матеріали конференцій та «круглих столів», наукові статті, регламентуюча документація), «Фонди навчальних видань» (підручники, навчальні, навчально-методичні посібники, програми навчальних дисциплін), «Фонди рідкісних видань» (колекції рідкісних книг «Стародруки», «Харківська правова школа»).

Особливо популярним електронним ресурсом відкритого доступу можна сміливо назвати іміджеву колекцію рідкісних видань ХІХ – початку ХХ ст., яка популяризує раритетні фонди та праці відомих представників харківської правової школи: М. С. Бокаріуса, В. М. Гордона, М. М. Гродзинського, В. П. Даневського, М. Й. Куплеватського, М. І. Палієнка, М. О. Таубе, А. М. Фатєєва, П. П. Цитовича, К. М. Яроша та інших. Оцифровані рідкісні книги та журнали в майбутньому стануть частиною бібліотеки електронних копій раритетних видань, яка створюється з

ініціативи ректора Національного юридичного університету України ім. Ярослава Мудрого В. Я. Тація [2].

Працівниками бібліотеки університету укладаються та розміщуються на інформаційному порталі електронні біобібліографічні видання серії «Харківська правова школа», у яких якомога повно відображена наукова спадщина представників харківської школи правознавців, матеріали про їх життєвий шлях та науково-педагогічну діяльність. Зокрема, електронний персональний бібліографічний покажчик, присвячений одному із засновників харківської правової школи, доктору цивільного права, академіку Української академії наук В. М. Гордону (1871 – 1926). Джерелознавчою базою бібліографічного видання стали фонди наукової бібліотеки Національного юридичного університету України ім. Ярослава Мудрого, Центральної наукової бібліотеки ХНУ ім. В. Н. Каразіна, ХДНБ ім. В. Г. Короленка, електронна бібліотека Російської державної бібліотеки, електронні каталоги, енциклопедії та інші матеріали. Покажчик включає описи дисертацій, монографій, статей, окремих відбитків із наукових журналів, відгуків на дисертації, рецензії, літературні огляди, роз'яснення до Уставу цивільного судочинства, коментарів до рішень Цивільного касаційного департаменту Правлячого Сенату, електронних ресурсів та інших видань (1894 – 2011). Бібліографічний опис матеріалів, здійснений мовою оригіналу відповідно до чинних стандартів, включає відомості про наявність електронного аналога документа. Науково-довідковий апарат складається зі змісту, передмови, вступної статті, інформації про основні дати життя та діяльності вченого, основної частини, алфавітного покажчика назв творів. Використовується система гіперпосилань на електронні версії праць В. М. Гордона і публікацій про його життя, наукову та педагогічну діяльність.

Наступний електронний персональний бібліографічний покажчик із серії «Харківська правова школа» буде присвячений доктору права, професору, академіку Всеукраїнської академії наук, одному з авторів Конституції Української РСР М. І. Палієнку (1869 – 1937). Можна з упевненістю сказати, що електронні копії раритетних видань – це скарбниця і гордість медіа-простору нашого університету, вона стане доступною у світовій глобальній мережі.

Отже, в сучасній бібліотечній практиці на тлі інноваційних комп'ютерних технологій значно поширюються можливості віртуалізації середовища знань за рахунок розробки і представлення на сайтах бібліотек вебліографічних ресурсів, віртуальних виставок, блогів, корисних лінків тощо. Це сприяє вільному розповсюдженню інформації у сучасному глобальному світі.

Це повідомлення лише частково висвітлює досвід наукової бібліотеки Національного юридичного університету України ім. Ярослава Мудрого з представлення електронних ресурсів в Інтернет-мережі. Виконуючи свою головну місію, за допомогою подальшого розвитку веб-ресурсів, створення нових баз даних, електронних архівів, наукова бібліотека забезпечуватиме необмежений доступ до знань, будь-якої інформації з правознавства в медіа-просторі.

Використані джерела

1. Ним, Е. Г. Медиапространство: основные направления исследований / Е. Г. Ним // Бизнес. Общество. Власть. – 2013. – № 14. – С. 31–41.
2. Пасмор, Н. Бібліотека в електронно-освітньому інформаційному середовищі вищого навчального закладу / Н. Пасмор // Новий Колегіум. – 2012. – № 4. – С. 43 – 50.
3. Протокол УБА № 6 від 26.09.2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ula.org.ua/fileadmin/images/images_for_news/2013/Konkurs_2013_3.doc
4. Социальные коммуникации (теория, методология, деятельность) : слов.-справ. / авт.-сост. В. А. Ильганаева. – Харьков : Гор. тип., 2009. – 392 с.
5. Ярошенко, Т. Зелений шлях відкритого доступу. Репозитарії та їх роль у науковій комунікації: перші двадцять років / Т. Ярошенко // Бібл. вісн. – 2011. – № 5. – С. 3 – 10.